

«Якби нас не розбили поодиноці: мене, Назарія Яремчука і Василя Зінкевича — ми зробили б набагато більше»

9 квітня засновнику легендарного ВІА «Смерічка» сповнилося 70 років

михайло МАСЛІЙ, фото з архіву автора

Левко Дутковського без перебільшення можна назвати одним із основоположників української естрадної пісні, великим Учителем, музикантом і стратегом. У житті він мав дане Богом щастя: створити славнозвісний, не схожий на будь-який інший колектив, ансамбль «Смерічка» та, знайшовши нову музичну хвилю, визначити його творче спрямування. Саме він підхопив європейську хвилю біг-біту в далекому 1966-ому в невеличкій буковинській Вишніці і першим поєднав тогочасні ритми, гармонію поп- та рок-музики з народним гуцульським, буковинським, загальноукраїнським мелосом і фольклором, виробляючи свій власний стиль, створивши високопрофесійний колектив, на який рівнялися, в якого вчилися. Майже не маючи інформації з-за кордону і досвіду, Левко зміг пройти тими ж шляхами, що й легендарні світові рок-групи. Саме Левко Тарасович навчив співати і вивів на найвищий рівень виконавської майстерності таких самородків, як Василь Зінкевич і Назарій Яремчук. Володя Івасюк теж називав Левка своїм учителем, перші свої твори довірив «Смерічці». Та й перші кроки на естраді Софії Ротару тісно пов'язані з Левком Дутковським. Він, автор пісень «Незрівняний світ краси», «У Карпатах ходять осінь», «Горняк», «Сніжинки падають», «Матіоли цвіт», «Черешневий гай», «Якщо любиш, кохай», усе вище піднімаючи своїх учнів, постійно залишався в тіні. Тепер він хоча й не такий відомий і популярний, як на те заслуговує, але відвертий, ширший і щасливіший, ностальгію пригадає ті часи з Іскорками в очачі з любов'ю до друзів-побратимів.

— 1 січня 2012 року однієї із перших українських естрадних груп — «Смерічці» минуло 45 років. Ювілей у межах держави пройшов майже непомітно. Що у вас було на душі у цей час, Левко Тарасовичу?

— Ще в армії я створив солдатську біг-біт-групу. Маючи музичну освіту після Мукачівського музпедучилища, демобілізувавшись, прийшов у 1966 році на роботу до Вишніцького будинку культури. Коли побачив танці під баян, вирішив створити групу, яка грала би на танцях, але вже в новому стилі електронної музики біг-біт. Мені доводилося самотужки робити практично все: від інструментів до оркестровки та навчання музикантів-початківців: «кадри» черпав серед студентства місцевого училища прикладного мистецтва. Так, доводилося брати на себе все, бо в кого у маленькій Вишніці чи навіть у Чернівцях можна було проконсультуватися щодо нових напрямків у сучасній світовій музиці, якщо забороняли танцювати твіст чи шейк? Саксофон і ударну установку купили в Києві, електротитар у продажу не було, тож змайстрували дві саморобні. Дебют відбувся на жовтневі свята (7 листопада) на танцях у 1966 році. Репертуар в основному був танцювальний: західні хіти (Елвіса Преслі, «Бітлз», «Роллінг стоунз», Луї Армстронга, Адріано Челентано,

Тома Джонса, Карела Готта), рок-н-ролл, шейки, твісти, блюзі... Отак усе закрутилося. Коли вперше отак вчили електротитару, молодь була просто шокована. Ми стали кумирами у Вишніці.

— Ви грали у вишніці для молоді на танцях. І ось настав історичний 1967 рік...

— Я вирішив зробити гарний бал-маскарад. Куранти пробили пісню: уперше зазвучала наша власна українська пісня «Сніжинки падають» на слова Анатолія Фартушняка і мою музику, яку записав ритм-гітарист Олексій Гончарук. Успіх був феноменальний! Я ж зрозумів головне: треба співати не чуже, а своє, рідне, українське. 1 січня 1967 року було для мене знаменне ще й тим, що познайомився з талановитою і красивою студенткою художнього училища Аллою Дехтяр, яка прийшла разом зі своєю подругою, учасницею «Смерічки», 1 січня у будинок культури потанцювати. Пізніше Алла почала брати участь у танцювальному гуртку при будинку культури і танцювати у парі з керівником відомого народного ансамблю танцю «Смеречина» Валерієм Васюковим і стала першим художником-модельєром «Смерічки», музою мого творчого життя і моєю дружиною.

— Коли і хто придумав назву ансамблю?

— Під впливом Нового року першою на думку спала назва «Ялинка», але вона не сприймалася б улітку, і тому я вирішив назвати «Смерічка», взявши за символ те, що карпатська смерічка завжди зелена і молода. Днем народження ансамблю вважається новорічна ніч 1967-го.

— Як вам, керівникові самодіяльного колективу з невеличкого буковинського райцентру, вдалося «вибити» апаратуру в самої Катерини Фурцевой, славнозвісної міністра культури СРСР тих часів?

— Перший виступ на сцені з концертним репертуаром перед глядачами відбувся у квітні 1967 року — нашу біг-біт-групу «Смерічка» запросили на обласний фестиваль-конкурс. Диктор оголосив, що наш виступ-дебют присвячений знаменній даті — 50-річчю Великого Жовтня (усміхається). За закритою завісою за мою команду на повну потужність вступили електротитару,

Молодь, яка вщент заповнила залу Будинку офіцерів, уперше почувши живі електротитару, так заверещала і засвітила, що ми самі ледь чули те, що грали. Успіх був несподівано великий. Ми себе вже відчували українськими «Бітлами», як раптом хотів виникнути другий, і... гітари замовкли. Несподівано ще й закрилась завіса. Ввічливі комсомольці, одягнені в чорні костюми з червоними пов'язками на рукавах, допомогли нам швидко зібрати апаратуру і посадили в автобус Вишніцького будинку культури і побігли, що наступного разу нас, популяризаторів «ворожого» Заходу, обов'язково ще й підтримають. Розчарування не було меж...

Ось тоді мені захопилося дістати фірмові гітари. Наступного дня, не вагаючись, написав листа до міністра культури СРСР Катерини Фурцевой. Оскільки не знав адреси Міністерства культури СРСР, на конверті написав: «Москва, Кремль, міністру

ба буде, то він і заспіває. У жовтні 1968 року Василь повернувся до Вишніці з армії у парадному кашкеті, начищених чоботях, обшитій «по фірмі» формі — генерал! Сили ми за фортепіано (до того Василь танцював, а не співав). Талант і наполегливість я вловив відразу. Пісню ми розучували довго, адже у Василя не було навичок співу, та врешті-решт розучили і поїхали в Чернівці на запис фонограми. Звуко-режисером був Василь Стріхович, який уже до цього експериментував з нашою електронною музикою і робив багато звукозаписів ансамблю «Смерічка». Зінкевич, не маючи досвіду запису у студії, не міг заспівати так, як потрібно. Стріхович запропонував знайти когось іншого. Я ж відразу згадав про студента медінституту Володую Івасюка, котрий на танцях у Будинку офіцерів співав мою пісню «Бажання». Володя прийшов. Маючи



ВІА «Смерічка». 1970 рік.

виконуючи рокову композицію «Капелюх, постолі і ковбойські штани», яку я спеціально написав для цього конкурсу. Певільно відкрилась завіса. На яскравому освітленій сцені, яка підтримувалася ритмічними світлоэффектами кольорових прожекторів, у профіль стояли три гітаристи в стилізованих кептарниках кольору морської хвилі, білих сорочках та в чорних розкльошених донизу штанах (костюми виготовлені за ескізами Алли Дутковської).

— Отоді «Смерічка» зазвучала! — Скрізь забороняли сучасні танці, а у нас, у Вишніці, як на «дикому» Заході, будь ласка: танцюй за 50 копійок усе модерне на той час без обмежень і без проблем!

— А згодом у «Смерічці» з'явився Василь Зінкевич... — Наприкінці 1968 року Чернівецьке обласне телебачення вирішило зробити запис нашого хіта «Сніжинки падають». Тодішній соліст Олексій Гончарук закончив художнє училище та поїхав додому, і в «Смерічці» постала проблема пошуку вокаліста. Валерій Васюков, який очолював танцювальний колектив «Смеречина», сказав мені, що це не проблема, адже в армії демобілізується учень художнього училища Василь Зінкевич, який у нього танцював, і якщо тре-

музичну підготовку і будучи скрипалем, він записав пісню за кілька дубль. Зінкевича у той час «заїв» гонор. Він, бідолашний, весь час ходив по коридору студії, щоб микав і попросив мене, щоб йому таки дозволили зробити ще один дубль. Зібравшись, на цей раз Василь заспівав краще. Коли ми згодом прослушали записи обох виконавців, виявилось, що кожен з них має свої переваги, але у Василя пісня вийшла ніжнішою. Володя був об'єктивним і не заперечував, тим більше, що Зінкевич уже був солістом «Смерічки».

— А коли і як прийшов у «Смерічку» Назарій Яремчук?

— Василь Зінкевич попросив, щоби я послухав Назара, який до цього трохи співав у шкільному хорі. Голос його мені сподобався. Я взяв Назарія в «Смерічку» і спеціально для нього написав пісню на вірші Анатолія Фартушняка «Незрівняний світ краси». Пісня була складною для соліста-початківця, але щоденна робота над постановкою голосу, працелюбність та ентузіазм зробили свою справу. Через місяць на Чернівецькій студії телебачення Василь Стріхович записав пісню. Назарій, почувши свою першу фонограму, був дуже щасливий.



ДО СЛОВА

Дутковський Левко Тарасович (09. 04. 1943, смт. Кути Івано-Франківської обл.) — український композитор, музикант, педагог, один із основоположників української естрадної пісні. Засновник ВІА «Смерічка» (1966). Народний артист України (1997). Закінчив Мукачівське музпедучилище (1963) та Київський інститут культури (1987, масова режисура). Автор багатьох популярних естрадних пісень. Почесний громадянин м. Вишніці (1994). Живе й працює у м. Чернівцях.

З Назарієм вокалом я займався понад 12 років.

— Не можна не згадати фінал телефестивалів «Пісня'71», «Пісня'72», «Алло, ми ищем таланты»... За неймовірний успіх там своїх пісень Володимир Івасюк був відзначений насаперел «Смерічці» та Левкові Дутковському.

— На Володую Івасюка «Смерічка» мала великий вплив, захопила настільки, що він переглянув своє творче кредо і невдовзі успішно вписався в «смерічковий» музичний напрям, поповнюючи репертуар ансамблю своїми піснями. Я ж не шкодував сил на вивчення та популяризацію його пісень зі «Смерічкою» та її солістами Назарієм Яремчуком, Марією Ісак, Мирославою Єжеленою, Василем Зінкевичем, деколи забуваючи навіть і про свої пісні. Треба ще згадати фільм «Червона рута», де вперше з'явилася викладачка культосвітнього училища Софія Ротару. Після зйомок телефільму замдиректора Чернівецької обласної філармонії Пінхас Абрамович Фалік запропонував мені разом зі «Смерічкою» та Софією Ротару перейти на професійну сцену у філармонію. Та я, порадившись з учасниками «Смерічки», вирішив залишитися у Вишніці і запропонував чоловікові Софії Анатолієві Євдокименку створити свій ансамбль і назвати його, як і телефільм, «Червона рута». Нині вважаю, що, напевно, зробив помилку, можливо, «Смерічка» з Василем Зінкевичем, Назарієм Яремчуком і Софією Ротару була би неперевершеною на той час не тільки в Союзі, але ж хто не помиляється...

А у 1975 році естонська телебачення зняло фільм «Виступає ансамбль «Смерічка» під керівництвом Левка Дутковського», у якому крізь призму пісень «Смерічки» показали багатогранне образотворче мистецтво народних умільців Буковини і Гуцульщини. На щастя, естонці спромоглися продати його в 16 країн світу, а в Україні він був заборонений... Після зйомок цього фільму почалися чергові цькування. Довелося покинути філармонію і «Смерічку». Того ж 1975 року пішов Василь Зінкевич і почав працювати у волинському ВІА «Світязь». Назарію запропонували жити, і він повернувся у філармонію, а я став звуко-режисером на Чернівецькому

обласному телебаченні, де працював до 1979 року.

— А що ж «Смерічка»?

— «Смерічка» за ці роки дуже занепадала, втратила популярність. Назарій усе робив, щоб повернути мене в колектив, і таки вмовив. У 1979-ому ми відродили «Смерічку». Солістами стали лівів'янин Віктор Морозов та буковинець Павло Дворський. До нас повернулися всесоюзна популярність, супераншлаги, виступи в Москві, Ленінграді. Приблитоці, за кордоном. Та «дякуючи» партійним функціонерам і їх інтригам, у нас виникли різні колізії і непорозуміння. Якось, коли Назарій у новій концертній програмі на Українському телебаченні заспівав ще й рок-н-ролл у чорній декольтованій сорочці з абстрактно вишитими золотистими зірками (костюм Алли Дутковської), ця «вольність» переповнила чашу терпіння начальства. За вказівкою ЦК Компартії України відбулися закриті партійні збори на телебаченні, мене звинувачували у «націоналізмі». Почалося цькування «Смерічки», і доля «неуправляемого» та безпартійного Дутковського була вирішена. 1982 року я покинув свій колектив назавжди. «Смерічкою», вступивши до лав КПРС, почав керувати Назарій Яремчук. Склад «Смерічки» постійно змінювався, поступово вона перетворилася на групу, яка акомпанувала Назарію. Мені довелось створити при обласній філармонії свій колектив, де солістом був ще не відомий тоді широко загалом талановитий Іво Бобул. У 1983 році «Мелодія» випустила мій авторський диск з піснями, написаними спеціально для Бобула, серед яких — «Зоряна ніч» і «Якщо любиш, кохай» на вірші видатного українського поета Михайла Ткача.

— Перебуваючи весь час у тіні, ви все ж маєте повне право бути щасливим від зробленого...

— Те, що я був завжди в тіні, сприймаю спокійно, по-філософськи. Завжди широкі радіє успіхам своїх друзів. Звання заслуженого артиста отримав пізніше від своїх учнів Василя Зінкевича і Назарія Яремчука і народним став набагато пізніше від них. Тренери завжди в танцунками, в тіні. Втім, нагород і регалії мене ніколи не цікавили. Якби нас не розбили поодиноці: мене, Назара, Василя — ми б зробили набагато більше...

Проект «СЛАВЕПНІ УКРАЇНЦІ»

Представляють у «НОВІЙ...»

ТОВ «АНТ» і Михайло Ратушняк

ШАНУЙ УКРАЇНСЬКЕ — ЗМІЦНЮЙ ДЕРЖАВУ!

ОБОЛОНСЬКА МІНЕРАЛЬНА

ПРОЗОРА

Любителів денсової музики запрошують слухати годину української дискотеки на «Ух-радіо» 101FM

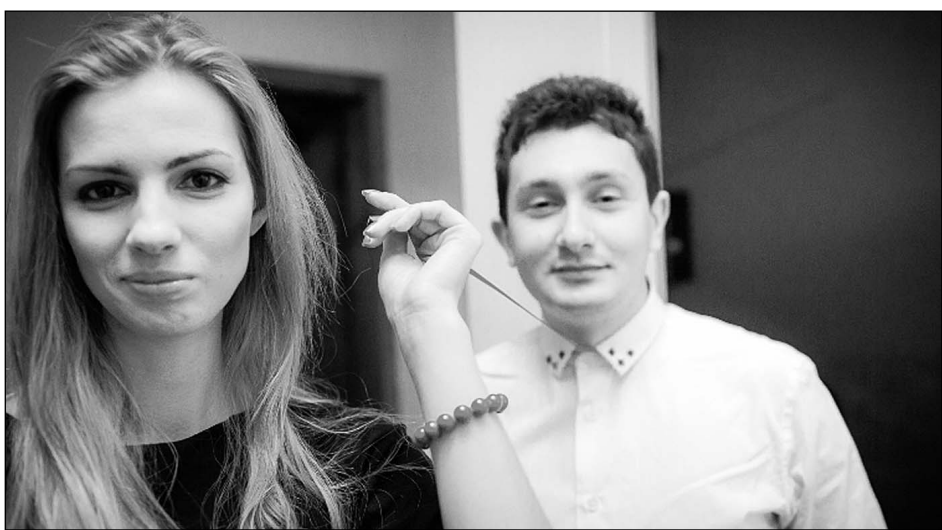
Година кращої танцювальної української музики відтепер кожного дня звучатиме для всіх слухачів єдиної місцевої тернопільської радіостанції «Ух-радіо». Станція працює в фм-діапазоні на частоті 101,1, а також веде мовлення в інтернеті за адресою uhradio.com.ua

Денсова музика звучить у будні з 16 до 17 години. Тут можна чути танцювальні мікси на добре відомі пісні, а також треки, які є лише в танцювальному форматі. За словами музичного редактора радіостанції Руслана Богачика, танцювальні пісні досить багато, таким чином пісні в ефірі завжди

різноманітні і кожного дня танцювальна година виходить цікава та звучить по-іншому.

— Цю годину ми зробили спеціально для тих, хто любить динамічну музику. Відтепер можна порухатися і підзарядитися енергією вдень. Наприкінці робочого дня, коли ми стаємо дещо в'ялими, танцювальна музика бадьорить навіть краще за горнятку кави, — переконані на «Ух-радіо».

Музика протягом години лунає в режимі nonstop. Тут можна чути кращі танцювальні мікси «Скрябіна», «Флештроніки», «Тартака», «Мірами» та інших популярних виконавців.



Світлини у... вікнах замку

16 історичних світлин прикрасили вікна Тернопільського замку. Незвична виставка «Тернопільський замок. Світлини в минуле» відкрилася у понеділок, 15 квітня — у день, який вважається офіційною датою заснування нашого міста. Так, перший запис у біографії Тернополя — 15 квітня 1540 року — пов'язаний із королівським дозволом на спорудження замку над Серетом краківському каштеляну Яну Тарновському.

Світлинами у вікнах замок привертає увагу не тільки до себе як свідка численних історичних подій, а й до Тернопільського краєзнавчого музею, який цього року, як відомо, відзначає 100-річчя: ретроспективи виконані із світлин, наданих працівниками краєзнавчого музею, зокрема, Вірою Стецько. Ці фото — з першої етнографічної виставки подільського костюма середини XIX століття.

Варто зауважити, що така виставка у Тернополі вперше. Якщо ця практика виявиться вдалою, міська влада планує схожими виставками супроводжувати різні події у місті.

Учасників фестивалю духовної пісні зустріне диво-птаха

18-21 квітня у Тернополі відбудеться III Відкритий європейський міжконфесійний фестиваль-конкурс духовної пісні «Я там, де є благословіння».

— Цього року географія фестивалю знову розширюється, — зауважує начальник управління культури і мистецтв Тернопільської міської ради Олександр Смик. — Уже достеменно відомо, що до нас приїдуть гості із Болгарії, Польщі, Молдови, Румунії, Вірменії, Чехії, Грузії (цього разу не тільки з Батумі, а й колосальний чоловічий хор із Кутаїсі), Нігерії, загалом близько 300 іноземців. Зголосилися також 33 хори і 40 вокальних колективів з України. Підсилює цього року і склад журі: окрім інших, до нього увійшли фахівці з консерваторії Києва і Львова.

Відбіркові конкурси відбудуться 19 та 20 квітня з 11 до 17 години (13.30-14.30 — перерва); для хорів — у церкві Матері Божої Неустанної Помочі на масиві «Східний», для вокальних колективів та соло —

в Українському домі. Продовжуючи торішнє започаткування, хори-учасники фестивалю будуть співають у тернопільських храмах.

Урочисте відкриття фестивалю відбудеться 19 квітня о 10.00 в ПК «Березиль». Цікаво, що зустрічатиме учасників фестивалю та глядачів диво-птаха заввишки понад 3 метри. Наразі він чекає початку фестивалю за лаштунками сцени «Березиль». Ескізи цього символу розробляв колектив художньої школи під керівництвом Євгена Чопика. Після фестивалю диво-птахи переселилися на Тетральний майдан, а на День Незалежності поїде до Києва на Співоче поле, де його представлять на Всеукраїнському фестивалі Олега Скрипки «Країна мрій».

Церемонія нагородження та гала-концерт переможців і гостей фестивалю-конкурсу «Я там, де є благословіння» відбуватиметься 21 квітня з 15.00 до 18.00 у ПК «Березиль».

